І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

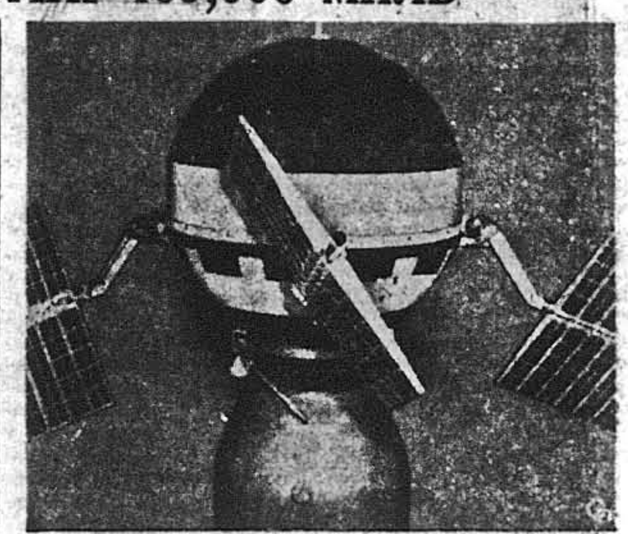
Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 49. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 15-го БЕРЕЗНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. TUESDAY, MARCH 15, 1960 No. 49 VOL. LXVII.

ВИПУЩЕНИЙ НАВКОЛО СОНЦЯ ПІОНЕР V ПОДАВ СИҐНАЛИ ІЗ ВІДСТАНІ 409,000 МИЛЬ

Ню Йорк. — Випущений 11 березня штучний сателіт Сонця „Піонер V" в четвертий день свого лету до орбіти Сонця, це значить в понеділок 14 березня, подавав згідно з пляном сиґнали, які відбирали по стаціях по всьому світі. В неділю о год. 8 по полудні він давав сиґнали з висоти 409,060 миль, чим здобув вже подвійний рекорд, бо досі ще жадний штучний сателіт ані жадна ракета не мала чинної радіостанції на такій висоті. В понеділок о год. 8 ранку „Піонер V" був на висоті 480,475 миль від Землі і його надавча радіова стація була чинна. Крайова Аеронавтична і Космічна Адміністрація повідомляє, що радіові стації на „Піонері V" мовчать, поки їх не пустить в рух одна з таких трьох земних стацій: на Гаваях, в Голдставн Драй Лейк в Каліфорнії або в Джирдджел Бенку в Англії. Дотеперішня „праця" нового американського сателіта Сонця свідчить про те, що це великий успіх ЗДА у змаганнях пізнати космічні простори. Його радіові батерії набирають енерґії від Сонця, і тому можуть діяти дуже довго. Сам той сателіт зможе кружляти довкола Сонця найменше 100,000 років, поки не зблизиться до Землі і не згорить.

Ракета „Піонер V", вагою в 94.8 фунтів, була випущена із бази Кейп Канаверал у ЗДА в п'ятницю дня 11 березня ц. р., о год. 8-ій ранку. Ця ракета разом із 5-тьма інструментами кружлятиме довкола Сонця та подаватиме дані про космічні простори, головним чином між тими їх частинами, які лежать між орбітами Землі й Венери. Цей штучний плянетоїд має вивчати ту частину космосу, в яких досі ще не побував жадний предмет, зроблений людською рукою. „Піонер V" випустило летунство за допомогою тричастинної ракети „Тор-Ейбл", яка при випущенні може везти 165,000 фунтів тягару. Коли третя частина ракети загорілася, то швидкість ракети виносила 24,869 миль на годину. Це було на висоті 300 миль, і ця швидкість була вистачальна, для того, щоб подолати притягання Землі. В полудне 11 березня швикість ракети становила 8,000 миль на годину внаслідок притягання Землі, але пізніше її швидкість пересічно виносить стільсілдок ґравітації Сонця. Коли штучний сателіт попав в орбіту Сонця — то його швидкість пересічно винесе стільки, скільки становить швидкість ін. плянет. Земля кружляє довкола Сонця зі швидкістю 66,500 миль на годину, Венера — 78,000, а „Піонер V" — 70,000 миль на годину. Для порівняння треба подати віддалі трьох плянет. І так 11-го березня віддаль Землі від Сонця становила в 8 год. ранку 92,410,000 миль, Венери від Сонця — 67,960,000 м., а Землі від Венери — 136,250,000 м. Віддаль „Піонера V" від Сонця в дні 9-го серпня 1960 буде найменша — 74,7000,000 миль, а від 16-го січня 1961 р. найбільша — 93,000,000 миль. З цього входить, що „Піонер V" дістанеться найближче до Сонця від усіх інших плянет. Це станеться 151-го дня кружляння „Піонера V", і він тоді буде віддалений від Землі на 46,400,000 миль. Успіх із „Піонером V" — це дальший великий крок ЗДА до пізнання космічних просторів, бо від випущення в дні 13 жовтня „Експлорера ч. 7." ця країна не могла похвалитися перемогою в цій ділянці. З технічного боку теперішній успіх має велике значення для здобування космічних просторів, головним чином районів плянет Марса і Венери, бо „Піонер V" має дати доказ, що з віддалі понад 50,000,000 миль можна з допомогою радіових апаратів подавати дані про ті частини космічних просторів, в яких досі ще не була жадна ракета. Сподіваються, що радіові апарати діятимуть принаймні 5 місяців. А коли ці інструменти не будуть знищені внаслідок кружляння довкола Сонця, то в 1963 р. знову можна буде нав'язати радіовий контакт із цим штучним сателітом Сонця. Сателіт „Піонер V" приєднався до двох штучних сателітів Сонця: до совєтської космічної ракети, випущеної 2-го січня 1959 р., яка припинила радіові сиґнали ще 3 січня 1959 р. і до „Піонера IV" — випущеного 3-го березня 1959 року. Але „Піонер V" має далеко більше значення, бо його радіова стація є дальшого засягу і його орбіта є ближче Сонця.

Сателіт „Піонер V" із „крилами", які вможливлюють функціонування його радіової стації.

Канцлер Аденауер перебуває в ЗДА

Вашингтон. — Західньо-німецький канцлер Конрад Аденауер перебуває від минулої суботи вночі в Америці, приїхавши сюди для отримання почесних докторатів в кількох університетах (Принстонському, Каліфорнійському й Південно- каліфорнійському) та для переведення важливих нарад. Він був в неділю вранці на Богослужбі в каплиці кардинала Спелмана. На обіді у Валдорф Асторії, що його видала Американська Рада для справ Німеччини, Аденауер виголосив промову, в якій підкреслював суто демократичний характер теперішньої Німецької Федеративної Республіки (Західньої Німеччини). Натякуючи на теперішні дебати в американському Сенаті над справою громадянських прав, Аденауер звернув увагу на труднощі у практиці демократичних устроїв і тому закликав до зрозуміння та толеранції супроти західньо-німецького парляменту й уряду. Він рішуче заявив, що дух в теперішній Німеччині є далекий від антисемітизму та нацизму. Маючи на увазі присутність на тому обіді президента Американсько-жидівського Конґресу рабіна Прінца й ще декого з видатних жидівських діячів. Аденауер запевняв, що ніхто з жидів в Німеччині не понесе ніякої шкоди. Він вказав на зусилля Совєтів вбити клин поміж Західню Німеччину й Америку та висловив вдоволення, що ці заходи невдачні, бо він, Аденауер, мовляв, не запримітив тут ніякого погіршення у ставленні Америки й американців до Західньої Німеччини. — Аденауер відвідав Метрополітальний музей в Ню Йорку. На вечері в німецького генерального консуля д-ра Георґа Федерера були приявні м. ін. губернатор Нелсон Рокефеллер, кол. губернатор Аверелл Гарриман і кол. високий комісар ЗДА в Німеччині Джон МекКлой. На понеділок Аденауер мав призначене побачення з ізраїльським прем'єром Давідом Бен Ґуріоном та нараду з генеральним секретарем Об'єднаних Націй Гаммершилдом. Після того він мав поїхати до Вашингтону на наради з президентом Айзенгавером і державним секретарем Гертером. Аденауер має 84 роки.

● Азійсько - африканські країни хочуть настояти на скликання надзвичайної сесії Об'єднаних Націй, щоб винести на ній виразну заборону Франції переводити на Сагарі дальші атомові вибухи. Тому, що Об'єднані Нації мають тепер 82 членів, то треба 42 голоси для скликання надзвичайної сесії. Азійсько - африканський бльок нараховує 29 членів, до них прилучиться 10 комуністичних країн і може ще комунофільська Куба, але внескодавці не виключають, що з'єднають ще когось.

У ПАРИЖІ: „ВІДЧИНЯЙТЕ! ПОЛІЦІЯ . . ."

Мешев, Франція, (О- Д-вич). — Чому кажуть, що наше життя це собаче життя — ніяк не вгадаєш. От у Парижі, що крок, то й косметичне заведення для собак, а що другий, то лазня. — навіть окремий цвинтар. І коли приїздить Нікіта Хрущов, то ніякого собаки не чіпають, а еміґрантів гонять, як... В кожному разі не як собак.

Положення наше незавидне, коли навіть поважне число французів, яких ніяк не запідозрите в прихильності до чужинців взагалі, а до бездомних зокрема, — обурюються тим гонінням, яке зараз пішло на нашого брата.

Мешев — один з найбільш фешенебельних центрів зимового спорту у Франції. По вітринах крамниць і по кількості нічних льокалів — Мешев не уступає Шамонікс, а напевно швайцарське Ст. Моріц чи італійська Кортіна д'Амнеццо навіть не вмивалися. Про Ґарміш-Партенкірхен вже й нічого говорити. Там є лещетарські терени, світової слави скочні (в Кортіна є навіть олімпійський зимовий стадіон), але щодо кількости снобів — вони не можуть рівнятися з Мешев...

Тут багато закордонної публіки. Чимало англійців і швайцарців. Але найбільше таки німців, що сьогодні в Европі найбагатші на свіжі гроші й найбільше безпечні завтрішнього заробітку, тому при всій своїй ощадності можуть найбільше собі дозволяти. Тим більше, що в Ґарміш і навіть у Райхенгалю вже снігу нема, а у Високій Савої його ще добрих 60 центиметрів і кожного дня падає новий. Заґопус і сонце, а що може бути кращого, як сліпуче сонце на сліпучому снігу при 1,200 м. висоти?

Мені відомо, що додому до мене вже тричі приходила поліція. Але на своїх 2 тижні притримання — завжди маю час. Тому ходжу між зграєю „спортсменів", які ні разу не взувають лещат (як — до речі — і я...) та прислухуюся до юзмов.

Як не дивно, але навіть ця юрба снобів говорить про долю еміґрантів у Франції. Німці з іронією говорять про „французьку свободу" й : „шаденфройде" згадують, як їх ще досі лають за топтання людської гідности. Французи дуже приспішено похитують головами й також говорять про "liberté française."

Але — признаймо, що саме це робить їм честь. Бо чи німці висловлювали співчуття в'язням концтаборів і казали, що крематорії — це свинство їхнього уряду? А французи таки висловлюють свій осуд. Ось „Фіґаро", засадничо проурядовий щоденник, дуже широко коментує арештування і хоч старається уникати українських тем, містить протест Організації Української Молоді у Франції проти арешту редакторів українських часописів і директора друкарні „Українського Слова".

Та найбільша честь французькій журналістиці робить стаття, що її помістив на сторінках згаданого „Фіґаро" відомий журналіст П'єр Макень п.н. „На світанку".

Автор каже, що невибагливі люди скажуть: „Врешті-решт — люди мають додаткові вакації. Відбудуть подорож на залиту сонцем Корсику,

(Докінчення на стор. 4-ій) .

ХРУЩОВ ХВОРИЙ — ВІДКЛИКАВ ПОДОРОЖ ДО ПАРИЖУ

Москва. — В минулу неділю перед полуднем московська радіостанція перервала привичну пропаґандивну балаканину та подала коротку вістку про те, що Нікіта Хрущов захворів на грипу й тому відкликав передбачену на найближчий вівторок 15 березня подорож до Франції. За твердженням лікарів — подав совєтський комунікат, — недуга Хрущова триватиме 7 до 10 днів і він запропонував французькому президентові пересунути на той час його відвідини в Парижі. Цю саму вістку одночасно проголошено в Парижі. Президент де Ґоль висловив „жаль" з приводу тої недуги і бажання швидкого видужання. Ця вістка прийшла цілком несподівано, бо всі, що бачили Хрущова після його повороту з подорожі до чотирьох країн південної Азії, твердили, що він по давньому меткий і повний енерґії. Останнім закордонним туристом у Совєтах, що довший час розмовляв з Хрущовим, був посадник із Сан Франсіско Джордж Крістофер. За большевицьким звичаєм, в совєтських газетах нема ніколи вісток про стан здоров'я чи недуги совєтських верховодів. Журналісти, які бачили Хрущова під час його подорожі по південній Азії, звернули увагу, що він дуже швидко томиться та що іноколи виглядав цілком охлялий. Хрущов має 66-ий рік. Коли він був в Америці, він діставав харчі без соли, хворіючи на печінку. За твердженням західніх часописів, теперішня недуга Хрущова не „дипломатична", тільки дійсна, хоч зразу зродилась підозра, що теперішня „перестуда" Хрущова подібна до тієї, яку дістав тоді, коли хотів викрутитися від товаришення Ніксонові в подорожі. Чи він лежить у Москві, чи у себе на „дачі" — не відомо. Французькі власті заскочені відкликанням приїзду Хрущова, задля якого вивезено з Парижу 800-1.000 „небезпечних" осіб. Їх примусові „ферії" на державний кошт будуть продовжені. З цього приводу французький уряд дістав багато протестів. Тому, що президент де Ґоль має в пляні офіційні відвідини в Лондоні й у Вашингтоні та різні інші обов'язки, гадають, що відвідини Хрущова у Франції, передбачувані спершу на три тижні, будуть значно скорочені.

Прем'єр Англії нараджувався з де Ґолем з уваги на приїзд Хрущова

Париж. — Англійський прем'єр Геролд Мекміллен відвідав французького президента де Ґоля в минулу суботу й неділю та перевів із ним вичерпні наради, зв'язані безпосередньо й посередньо з 3-тижневими офіційними відвідинами Хрущова у Парижі, що були первісно заповіджені на 15-го березня ц. р. Між Мекмілленом і де Ґолем існують дуже добрі персональні взаємини ще з того часу, як Мекміллен був політичним репрезентантом англійського уряду у головній кватирі де Ґоля в північній Африці під час останньої світової війни. Все ж, газети пригадують існуючі між Англією і Францією розбіжності в деяких актуальних проблемах. Англія рада б піти на поступки Совєтам на терені західнього Берліну й у проблемі з'єднення Німеччини, а де Ґоль підтримує тверду й непоступливу політику канцлера Аденауера. Англія хоче доконче дійти до згоди з Совєтами щодо дальшого припинення атомових вибухів, а атомові амбіції Франції цьому не сприяють. Врешті головно французьке становище в 6-членному західньому Спільному Господарському Ринку створало конфлікт з 7-членною економічною організацією, на чолі якої стоїть Англія. Приїзд до Франції Хрущова та заповіджена на 16-го травня ц. р. конференція „на вершинах" вимагають поладнання всяких внутрішніх розбіжностей в західньому фронті, що він міг виступати одностайно в розмовах з большевиками. Мекміллен вже вернувся до Лондону. Офіційного комунікату не видано.

Айзенгавер звернувся до Конґресу з законопроєктом збільшити поштові оплати

Вашингтон. — Президент Айзенгавер 11-го березня звернувся до Конґресу з окремим зверненням, в якому пропонує збільшити теперішні поштові оплати на один цент, щоб зліквідувати щорічний дефіцит поштового департаменту в сумі 600,000,000 долярів. Президент пропонує збільшити оплати від посилок першої кляси таким способом: поштова картка 4 центи (тепер 3); лист звичайний — 5 (4); лист летунською поштою — 8 (7); картка летунською поштою — 6(5). Збільшені мали б бути і оплати за летунську пошту від посилок, що виносять більше як 8 унцій. Також дорожче треба б платити і за летунські посилке не першої кляси. Уряд пропонує збільшити поштові оплати від посилок другої і третьої кляси. Президент просить Конґрес, щоб діяв негайно, бо дефіцит поштового уряду впродовж 13-ох років в червні 1959 року становив 6,800,000 000 долярів. Але в конґресових колах не вірять в те, щоб Конґрес в цьому виборчому році схотів ухвалити збільшення поштових оплат.

ВІДДІЛИ УНС В НЮ ЙОРКУ ПРИЛУЧУЮТЬСЯ ДО АКЦІЇ ЗБІРКИ ФОНДІВ НА КОЛЕҐІЮ В СТЕМФОРДІ

Ню Йорк. — Головний Уряд Українського Народного Союзу минулого року, відповіддаючи на заклик Стемфордського Єпарха Української Католицької Церкви Кир Амврозія Сенишина, рішив включитися в акцію збірки фондів на будову нової колеґії св. Василія у Стемфорді та закликати своє членство скласти на ту ціль 100,000 долярів і в той спосіб запевнити, щоб дві научні залі в новій колеґії були названі в їхню честь. Хоч акція збірки цих фондів почалась перед роком, її загальний вислід досі не багато перевищує 10,000 долярів. Тому, що будова колеґії мала б початися вже в цьому році, Головна Канцелярія УНСоюзу поробила ряд заходів, щоб приспішити збірку цих фондів. У відповідь на ці заходи відгукнулись негайно поодинокі Відділи УНС та їх Окружні Комітети, зокрема Комітет Надгудсонської Округи (Джерзі Ситі і Байон), що винесли відповідні рішення на своїх нарадах два тижні тому. Минулої п'ятниці, 11-го березня, в акцію інтенсивної збірки фондів на будову колеґії включився Окружний Комітет Відділів УНСоюзу Великого Ню Йорку, обміркувавши цю справу на своїх нарадах, що відбулись в приміщенні Народного Дому. Збори відкрив і ними проводив голова Комітету, заступник головного предсідника УНС Йосип Лисоґір, а секретарював В. Никифорук. На порядку нарад були звіти та їх обговорення, нова організаційна кампанія для збільшення членства УНС до 75.000 членів, та яку зокрема реферував гол. секр. д-р Ярослав Падох, ряд інших справ і проблем, в цьому і справа збірки фондів на будову колеґії св. Василія, яку вияснив головний предсідник УНС Дмитро Галичин. Обговоривши цю проблему, представники заступлених на цих нарадах 20 місцевих Відділів винесли однодушну постанову, що крім відповідних пожертв з кас Відділів, вони переведуть також масову збірку між своїми членами на окремі збіркові листи, що їм будуть вислані в найближчих днях. Обговорюючи організаційні справи, гол. секретар д-р Ярослав Падок зокрема представив приявну вперше на окружних нарадах секретарку нового пластового-студентського Відділу УНС пластову сеньйорку Христину Навроцьку. Головою того Відділу є відомий студентський діяч п. Павло Дорожинський. На зборах були приявні та забирали голос, крім згаданих, гол. контролер П. Кучма, колишня головна радна УНС п-ні Демидчук, союзові організатори мґр. І. Скочиляс та проф. М. Дербуш, ред. А. Драган та інші.

УВАН І НТШ В НЮ ЙОРКУ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ШЕВЧЕНКА НАУКОВОЮ КОНФЕРЕНЦІЄЮ

Ню Йорк. — В суботу 12 березня Українська Вільна Академія Наук у ЗДА і Наукове Товариство ім. Шевченка в Америці в залі Українського Інституту в Америці влаштували Урочисту Шевченківську Конференцію, на якій виступили з доповідями голова УВАН у ЗДА проф. Юрій Шевельов і проф. Кость Кисілевський від НТШ. Академію відкрив заст. голови УВАН у ЗДА проф. Дам'ян Горняткевич, згадавши про те, що ми є напередодні 100-річчя з дня смерти Т. Шевченка, і тому треба нам опрацювати ті проблеми з Шевченкової творчості, які не можна опрацювати на рідних землях, що є під московською комуністичною окупацією. Ю. Шевельов виголосив доповідь на тему „Шевченкова поезія в 1860 р.". Доповідач застерігся, що оцінює Шевченкові твори як мовознавець, і що бере до уваги тільки поезії з 1860 року, а з попередньої творчости згадує тільки дві поеми „Неофіти" і „Марію", в яких також поруч біблійних стилістичних засобів виступають тодішні нові „петербурзькі" мотиви. На основі стилістичної аналізи кількох поем з усіх 31 поетичних творів, написаних 1860 р., доповідач прийшов до висновку, що Шевченко в тому році перед своєю смертю перейшов не тільки стилістичну зміну в своїй поетичній творчості, але також і світоглядову. В 1860 році Шевченко не закликав до нищення і не виступав як бунтар, хоч таким його представляють в СССР. 1860-ий рік — це рік синтези Шевченка, коли поет творив короткі поеми, що мали насиченість сильнішу від довгих попередніх творів, і тому жаль, що два місяці після тієї світоглядової зміни автор „Кобзаря" помер. К. Кисілевський доповідав на тему „Деякі особливості Шевченкової мови" і старався відповісти на питання, до якого діялекту треба б зарахувати ту мову якою послуговувався Т. Шевченко в своїх творах і в своєму листуванні. На основі численного матеріялу доповідач вияснював при допомозі кількох діялектологічних і говіркових мап, що в основу Шевченкової мови лягла та мова, якою 150 років тому говорило населення Звенигородщини. Але, на думку доповідача, в цій мові було багато архаїзмів, яких тепер там вже не має. Збори закрив представник НТШ д-р Р. Осінчук, який подякував обидвом доповідачам і численній публіці, що вщерть виповнила залю УІА.

У Нюарку відбувся концерт в честь Т. Шевченка

Нюарк, Н. Дж. — З-посеред пречисленних концертів-академій, які в цьому місяці відбудуться по всьому терені З'єдинених Держав, де лиш є більші українські громади, один із перших Шевченківських вечорів відбувся в Нюарку, Н. Дж. у вщерть повній залі Української Централі, уладжений заходами Співочого Т-ва „Трембіта" й мішаного хору при гр.-кат. церкві. Започатковано концерт Американським Гимном, після чого мішаний хор української католицької церкви св. Івана Хрестителя відспівав „Заповіт" Шевченка-Вербицького з баритоновим сольо Лева Рейнаровича. Святочну промову виголосив ред. І. Кедрин-Рудницький. Лев Рейнарович відспівав три пісні — „Ой чого ж ти почорніло", Арію з опери „Тарас Бульба" Лисенка й „Думи мої", Безкоровайного. Іванна Кононів віддеклямувала „Кавказ". Чоловічий хор „Трембіта" відспівав „Хор бранців" Лисенка й „Садок вишневий" Гнатишина, з солістами В. Бемком і О. Гельбіґом. Марта Кобрин-Кокольська виступила з сопрановим сольо: „Як би зустрілись ми знов" та „Радуйся ниво неполитая" А. Рудницького. Мішаний хор закінчив концерт кантатою Лисенка „Б'ють пороги", з солістами О. і Л. Рейнаровичами та Ю. Духничом. Фортепіяновий супровід спочивав в руках Галини Клим, диригентами були проф. О. Микитюк і М. Добош. Національний гимн завершив концерт.

Західній плян пропонує обмежити війська ЗДА і СССР до 2,100,000

Женева. — Фредерік М. Ітон, голова американської делеґації на конференцію міжнародного роззброєння, що починається в Женеві у вівторок 15 березня, вже прибув до Женеви. Протягом останньої неділі-понеділка прибули туди також усі інші члени тієї конференції — Англії, Франції, Канади й Італії по західньому боці та СССР, Польщі, ЧСР, Болгарії і Румунії по комуністичному боці. У зв'язку з цим західня преса інформує, що одною з найцікавіших подробиць західнього пляну міжнародного роззброєння є пропозиція, щоб наземні війська ЗДА й Совєтів обмежити до 2,100.000 вояків. В останній західній пропозиції на Лондонській конференції роззброєння у 1958 році говорилося про 2,500.000 вояків. Совєти у своїй пропозиції говорять про 1,700.000 для ЗДА, СССР і комуністичного Китаю та про 650.000 для Англії і Франції. У західньому пляні підкреслюється право всіх держав зберігати свої оборонні збройні сили за чартером Об'єднаних Націй. Цим західні держави підкреслюють, що Північно-атлянтійський пакт (НАТО), що його Совєти називають „аґресивний" має суто оборонні цілі. Західній плян пропонує піддати в другій стадії міжнародного роззброєння контролю всіх існуючих запасів так званої звичайної зброї: танки, гармати, літаки, не-атомові бомби й склади муніції. Західній плян підкреслює конечність строгої міжнародної контрольно-інспекційної системи та пов'язує демобілізацію наземних військ із створенням сильної т. зв. міжнародної поліції — проти чого завжди виступає Москва.

В АМЕРИЦІ

● Державний секретар Крістіян А. Гертер при кінці тижня захворів був на перестуду і не прийняв нікого на авдієнції. Його представник сказав, що Гертер нездужав і на шлунок.

● Совєтська амбасада у Вашингтоні закупила 4 гелікоптери для Нікіти Хрущова, якому подобався лет гелікоптером Айзенгавера, коли гостював у ЗДА. Один гелікоптер такий самий, яким літає Айзенгавер. Ці гелікоптери коштують разом із запасовими частинами, коло 2,000,000 долярів.

● Колишній сенатор - республіканець Вільям Ф. Ноленд відмовився бути членом каліфорнійської делеґації на номінаційну конвенцію в Шікаґо, щоб там підтримувати кандидатуру віце - президента Ричарда М. Ніксона. Ноленд сказав, що як поїде на конвенцію, то як представник свого щоденника, якого він є співвидавцем, а не як делеґат.

● Сенатор-демократ Джан Ф. Кеннеді мусів у четвер вернутися до Вашингтону, щоб брати участь в голосуванні Сенату, а його 30-річна дружина Джеквіліна залишилась у Висконсині, де виголошувала за свого чоловіка промови на вічах, які були вже наперед визначені. Вона подобалася жінкам, що були на зборах, а чоловіки говорили, що „вона поводиться добре, коли брати до уваги її „політику як аматорство". Пані Джеквіліна хвалила свого чоловіка як великого патріота.

● Д-р Джордж Смит, промовляючи на зборах Крайової будівельної конференції у Вашинґтоні, сказав, що в найближчій декаді (1961-1970) у ЗДА видадуть на будівельний матеріял і на працю при будовах 900 більйонів долярів, бо населення зросте на 34 мільйони осіб, це значить на стільки, скільки тепер мають Канада, Куба і Австралія.

У СВІТІ

● В Індонезії викрили пілота, який в минулу середу острілював з літака скорострільним вогнем палац президента Сукарна посередині столиці Якарти. Це був 28-річний лейтенант Даніель Мокер, який летів машиною совєтського типу МІГ 17. Його арештували в західній Яві (Джаві). Арештовано також його батька, кол. індонезійського поліційного старшину. Не відомо, чи острілювання палацу Сукарна було політичним замахом, чи актом особистої помсти. Мокер стане перед військовим судом.

● Комуно - чеський амбасадор в Лондоні заявив, що його уряд передасть західньо-німецькому урядові поіменний список 37-х теперішніх тамошніх державних урядовців, які за гітлерівських часів були нацистськими суддями на Чехії і проголошували засуди смерти, що були насправді вбивствами невинних осіб. Чехи ведуть в Англії протинімецьку пропаґанду.

● До комуністичного Китаю перенеслось в минулому році з Америки понад 100 китайських студентів. Вони мають там свої родини і їх заманили обіцянки комуно. китайського уряду. Посередником в цій добровільній репатріяції була Індія.

● До Лондону приїде 7 квітня ц. р. вперше з офіційною візитою французький президент Шарль де Ґоль. В наступному дні відбудеться в королівському Оперному театрі урочиста вистава.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St, Jersey City, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918.

Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Міжнародна метушня

Попереджений демаршем десятьох арабських амбасадорів у Вашингтоні, приїхав минулого тижня до ЗДА 73-річний ізраїльський прем'єр Давід Бен Гуріон і першого ж дня був присутній на двогодинній конференції у Білому Домі. Ясно, що ця конференція стосувалась грізної ситуації на Середньому Сході, де перманентний ізраїльсько - арабський конфлікт, сполучений із перегонами у зброєнні тих економічно слабих країн, з кривавими прикордонними інцидентами, торговельними бойкотами і т. п. створює вічно актуальну небезпеку війни. Бен Гуріон був ще в Америці, коли приїхав сюди старший на 10 років за нього західньо-німецький канцлер. Конрад Аденауер символізує собою вже іншу проблематику: об'єднання Німеччини, оборони західнього Берліну проти совєтського наступу, ролі нової західньо - німецької армії в стратегії Заходу, переламання ворожих до німців настрої в Англії, участи західньо-німецького капіталу в допомозі відсталим країнам. Незабаром після його від'їзду прибуде сюди французький президент де Голь, який старатиметься переконати Америку, що він має рацію у своїй престижевій політиці на терені НАТО і у продовжуванні війни в Альжирі. У квітні до столиці ЗДА прибудуть міністри закордонних справ Англії, Франції, Західньої Німеччини, Канади й Італії, вже у безпосередньому зв'язку з приготуваннями до конференції „на вершинах", запляновані на половину травня в Парижі.

Тим часом уже цього тижня в Женеві розпочинається нова міжнародна конференція в справах роззброєння, а того самого дня 15 березня до Парижу мав приїхати „дорогий" гість з Кремлю Нікіта Хрущов, і на той рахунок багатьох „запідозрених в антикомунізмі" еміґрантів, що перебувають у Франції, в тому і наших земляків, французький уряд на час тих відвідин „запросив віддалитись' на Корсику. Усіх „запрошених віддалитись" є приблизно тисяча осіб і це, очевидно, Францію коштуватиме, бо ж на Корсиці вони перебуватимуть на кошт уряду. Тепер кошта готові зібльшитися, бо Хрущов повідомив, що він має сильну перестуду і приїде кілька днів пізніше. Якого характеру і змісту будуть розмови де Голя з Нікітою цікавляться всі західні державні мужі, бо відомо, що де Голь, який відмовився був помилувати одного з найвидатніших мужів ІІІ Республіки П'єра Лявала, засудженого на смерть за коляборацію з німцями, є нині переконаним союзником Західньої Німеччини і підтримує Аденауера в його обороні Берліну. Хрущов вистерігається у своїх виступах безпосередньо атакувати де Голя. Він наставлений на конференцію „на вершинах", і під її кутом відбувається уся теперішня дипломатична метушня.

Хто не хоче бавитись ворожбитством, не може ставити ніяких прогноз щодо її висліду. З усіх міжнародних фіґур, які роз'їздять, нараджуються, плянують і промовляють, єдиний Нікіта Хрущов міг би кинути світло на дальший хід подій. Бо тільки від становища Совєтів залежить злагіднення чи загострення холодної війни. Вернувшися з подорожі по південно - східній Азії, Хрущов заявив, що він робитиме „все можливе", щоб довести на конференції „на вершинах' до порозуміння. Цій заяві яскраво суперечили всі його попередні погрози, які по суті зводились до того, що Совєти не визнають іншої розв'язки проблеми Берліну й Німеччини, як лише за московською рецептою, себто на базі капітуляції Заходу. У минулий четвер відбулося в Женеві вже 184-те засідання конференції в справі припинення атомових вибухів, на якому представник Америки знову закликав большевиків визбутися патологічного страху перед чужинцями, як шпигунами, бо той комплекс унеможливлює всяку систему міжнародної контролі, а без міжнародної контролі неможливе ніяке міжнародне роззброєння.

Чи така дипломатична метушня може змінити психіку і спосіб думання большевиків? Чи візити, ревізити, наради й промови змінять у своєму висліді імперіялістичний характер совєтської політики?

Перед 100-річчям Шевченка

За рік, у березні 1961 року, ввесь український нарід вшановуватиме пам'ять свого національного генія і пророка Тараса Шевченка у сторіччя його смерти. Мавши на увазі ці роковини, Український Народний Союз, що вважає Шевченка за свого Патрона, вже три роки тому розпочав ініціятивні заходи для здвигнення Шевченкові пам'ятника у Вашингтоні, передавши опісля цю справу для дальшого ведення і реалізації УККомітетові. Справа будови пам'ятника в столиці країни вимагає відповідного закону, який був запропонований і тепер очікує на своє схвалення. Згідно з інформаціями, необхідне в цій справі переслухання у відповідних палатній і сенатській комісіях має відбутися вже в найближчому часі. Однак процедура забере ще деякий час, і вже сьогодні можна передбачати, що задум побудови пам'ятника у Вашингтоні навряд чи можна буде здійснити, як пляновано, у 100-річчя смерти Поета. Але є всі вигляди на те, що його — якщо потрібний закон буде схвалений — можна буде зреалізувати у 150-річчя народин Шевченка, що припадає на березень 1964 року.

Натомість у 100-річчя смерти Шевченка пам'ятник йому буде здвигнений українцями в Канаді. Щонайменше на це є вже всі правні передумови: згода провінційного уряду Манітоби і визначення місця перед будинком провінційного парляменту. На жаль, і цей задум натрапляє на цілий ряд трудноців уже внутрішньо-українського характеру. Проєкт пам'ятника вибрано на підставі свого часу проголошеного конкурсу, але негайно після схвалення того проєкту проти нього почалася досить неперебірлива кампанія. Очевидно, що не можна мати застережень проти самої критики, як такої. Проте, у деяких критичних виступах, що появилися в пресі, далеко перебрано мірку, хоч майже ніхто з критиків не бачив проєкту в натурі, а знає його тільки з фотографії. І коли можна було оправдано критикувати проєкт в цілості, то годі собі уявити, на якій підставі критиковано, наприклад, вираз обличчя Шевченка в тому малого маштабу проєкті. Саме така критика поважно збільшила трудноці, але треба сподіватися, що Комітет Українців Канади, який будовою пам'ятника займається, всі ці трудноці переможе і пам'ятник буде здвигнений, як пляновано, з узглядненням всіх речевих та доброзичливих критичних заваг.

Крім цих пам'ятників уже частинно ведеться, а частинно плянується цілий ряд інших акцій для вшанування пам'яті Шевченка в 100-річчя його смерти. Редакція „Свободи" вже почала підготову великого Шевченківського Альманаха, що появиться у спільному виданні НТШ і Культурної Комісії УНСоюзу, в Ню Йорку та в інших більших громадах плянуться величаві культурні імпрези, Наукове Товариство ім. Шевченка скликає в тому році Світовий Конґрес Вільної Української Науки, приготовляється цілий ряд публікацій та імпрез, що вимагатимуть багато уваги і труду, які напевно залишать тривкий слід у нашому культурному доробку.

Пригадуємо ці справи саме в теперішні Шевченківські дні, бо часу залишилося дуже мало, отже не можна його гайнувати, якщо ми справді бажаємо віддати Шевченкові таку пошану і увагу, на які він заслуговує як наш національний геній і пророк.

З'ЇЗД УСКТ У ВАРШАВІ

(Кореспонденція з Польщі)

2-ий З'їзд Українського Суспільно - Культурного Т-ва в Польщі, що відбувся 10-го січня ц. р. у Варшаві, був зовсім нецікавий. Його „підготовив", чи вірніше замкнув уста всім делеґатам, які мали дещо сказати, Слав, голова комісії для національних меншин при ЦК Польської Об'єднаної Робітничої Комуністичної Партії (ПОПР).

В переддень з'їзду появилася в „Нашому Слові" стаття того ж Слава польською мовою, в якій він гостро виступив проти тих українців у Польщі (назвавши деякі прізвища), які домагаються більших прав для української меншини в Польщі. Всіх їх назвав Слав „націоналістами", які є „найбільш небезпечними для українського народу". Ясно, що після такої передз'їздової „приґривки" всі делеґати тільки слухали й мовчали.

Голова Гол. Правління УСКТ Боярський у своєму звіті також гостро виступав проти, як він казав, „різного роду українських націоналістів", що живуть і працюють у Польщі і в той чи інший спосіб стараються відвернути увагу наших людей від партії та УСКТ, яке реалізує програму „побудови соціялізму". Боярський сказав, що Т-во (УСКТ) розподілило кількасот текстильних пачок між українськими студентами, які для них нібито приділило міністерство Суспільної Опіки, але не мав відваги признатися, що ті пачки прислали українці з-заокеану, отже, ті самі українці, від яких він закликав відрікатися як від „націоналістів і зрадників українського народу". Коли одна делеґатка з Зеленої Гори сказала, що вона чула, нібито ті пачки прислані українською еміґрацією, то ніхто їй на це не відповів. Такто за гроші наших людей за океаном польське міністерство Суспільної Опіки вдає з себе добродія, мовляв, дивіться, який добрий польський уряд для українців, а вони все нарікають, що їх дискримінують...

На 2-му З'їзді багато часу було присвячено обговоренню проблеми лемків. Першим, як „оборонець" лемків виступив Павел Стефановський із Зеленої Гори. Стефановський належить до групи тих кількох збаламучених „Карпатською Русею' лемків, які свою діяльність спирають на співпраці з москвофільським „Лемкосоюзом" у ЗДА, нацьковують лемків проти українців і стараються створити з лемків якусь осібну національність. У своїй промові той „делеґат" накреслив свій плян праці серед лемків в Польщі і вказав на ті особи, які нібито найбільше перешкаджають в розвитку реґіональної культури лемків. Він говорив, що польська влада і партія допомагали йому в реалізуванні того пляну, а перешкоджали.. Українське Суспільно - Культурне Товариство і особливо Михайло Ковальський, бувший секретар Воєвідського Правління УСКТ в Зеленій Горі та інші, які, мовляв, за всяку ціну старалися утруднювати йому працю серед лемків... Насправді все виглядало цілком інакше: Ковальський сам походить з Лемківщини і, як секретар Воєвідського Правління УСКТ в Зеленій Горі, багато праці вложив для організації українців з Лемківщини на тому терені, завжди старався бути там, де діялася кривда нашим людям, і робив усе, що було в його силі, щоб лемки жили в згоді з рештою українців, придержуючись засади: „в єдності сила народу". Якраз польські урядові й партійні чинники намагалися здійснювати засаду: „пусьціць русіна на русіна", знаючи, що таким способом, розсваривши та поділивши наших людей на групи, легше буде їм сполячити українців. Та розсварити українців з Лемківщини з українцями з інших частин України не вдавалося, бо там, де був Стефановський та його москвофільські ступайки, завжди знаходилися свідомі лемки, які нівечили всі пляни москвофільських розбивачів. Стефановський у своїй промові цілий час „плакав" над долею лемків, мовляв, їх „денаціоналізують"... українці, і старався доказати, що лемкам у Польщі „конечно потрібна цілком відрубна, а не спільна з українською, організація, бо тільки тоді лемки зуміють доказати, що вони вміють та потраплять...

Другий лемківський делеґат, Стефан Ванца, також один з „великих лемківських лідерів", який покищо ще держиться УСКТ, сказав у своїй промові, що переселення лемків з Карпат на по-німецькі землі, посунуло лемків на 100 років уперед в культурному та господарському розвитку... Той „делеґат" договорився до такого, що, мовляв, партія зробила помилку, дозволивши кільком соткам родин українців повернутись на Лемківщину, бо в Карпатах „нема ніяких можливостей для наших людей, і вони мусять там тяжко бідувати"... Ванца забув тільки сказати, що якраз ті „можливості" для наших людей відібрали поляки. Іншими словами, він признав, за намовою поляків, що партія сама все робить, щоб наших людей не допустити до повороту, а потім страшить, що в горах нема життьових можливостей. Цікаво, що Ванца сам повернувся до свого села з Заходу. Тепер він закликає діячів УСТК не дискутувати у Варшаві, а приїздити на на села й допомагати українцям закладати колгоспи. Ось тоді — каже Ванца — стануть вони справжніми діячами і причиняться до піднесення добробуту серед наших людей...

Лемківські делеґати на 2-му З'їзді УСКТ дуже обурювались виступами Стефановського й Ванци і з їхніми промовами та заявами не погоджувалися. Всі представники українців з Лемківщини явно висловилися за повну співпрацю з українцями в Польщі. Стефановського гостро таврували, як одного з тих, що розбили УСКТ в Зеленій Горі і знищили доробок Т-ва.

На З'їзді обговорювано й інші пекучі життьові проблеми українців Польщі, як: патріотизм, націоналізм, шкільні т. і. Писати про це — трудно.

Лемко з Польщі

З ВІДЧИТОВОЇ ЗАЛІ

ЦЕРКОВНІ ВІДНОСИНИ В УКРАЇНІ

Заходами місцевого Відділу Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України відбулась в Дітройті, міин., доповідь маґістра історичних наук (Рим, Лювен) Мирослава Лабуньки з Ню Йорку на тему „До церковно - релігійної ситуації в Україні — Російська Церква та її політика", —яку він виголосив 22 січня ц. р.

Подавши коротку історію відносин між Російсько - Православною Церквою (РПЦ) і державою в СССР від 1917 року дотепер, доповідач ствердив, що РПЦ є тепер одинокою церквою, яку підтримують урядові чинники Совєтського Союзу, тобто комуністична партія. Факт цієї підтримки можливий тому, що РПЦ, крім своєї повної льояльности супроти уряду, в дійсності стала урядовим інструментом у переведенні в життя як внутрішньо- так і зовнішньо політичних цілей. Особливо видно це в Україні і в інших поневолених країнах. Ця толеранція РПЦ урядовими чинниками, яка почалася ще у 1927 році, прибрала форми цілковитої підпорядкованости і служіння урядові з хвилиною вибуху другої світової війни. Відтоді РПЦ втішається такими привілеями, яких не має жадна інша деномінація в СССР. Вона має свою центральну організацію та репрезентацію і її представники беруть участь в офіційних державних імпрезах, у політичній та пропаґандивній роботі. Вся ця активність проходить, очевидно, під стислою контролею уряду. РПЦ виконує на внутрішньому відтинку СССР два головні завдання: допомагає творити одинокий совєтський народ і старається плекати совєтський патріотизм серед тої частини населення, яка могла б протиставитися з релігійних мотивів урядові; і друге: допомагає, а то й випереджує урядові чинники у русифікації неросійських народів, зокрема серед тих прошарків населення, де інші засоби русифікації не досягають цілі. На відтинку зовнішньої політики і пропаґанди РПЦ намагається підпорядкувати собі інші православні церкви і включитися у т. зв. —„пропаґанду миру" для демобілізації оборонних заходів вільного світу.

На Україні є 18 єпархій РПЦ, обсаджених єпископами, три семінарії і понад тридцять монастирів. На чолі їх стоїть екзарх України Митрополит Київський і Галицький Іван Соколов. РПЦ в Україні цілковито підпорядкована патріярхові і Синодові в Москві.

За даними доповідача, все ще існують в Україні вірних, а також священики, які не підпорядкувались РПЦ. Це в першу чергу греко - католики в Західній Україні, православні на Волині і євангелики.

Доповідач підкреслив також важливість церковно-релігійного життя для нашого народу, як частини його духового життя, і факт, що цьому питанні на еміґрації не присвячується належної уваги. Досі не маємо солідної праці, яка інформувала б нашого і чужого читача про церковно - релігійну ситуацію на наших землях.

Я.

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО НАШУ ЦЕРКВУ Й УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД НА РІДНИХ ЗЕМЛЯХ

З ВЕЛИКОПІСНОГО ПОСЛАННЯ ЄПИСКОПА СТЕМФОРДСЬКОЇ ЕПАРХІЇ КИР АМВРОЗІЯ СЕНИШИНА, ЧСВВ

Розважаючи і почитаючи Христові Страсті, Святі Отці Східньої Церкви возвеличували також страдальну Пресвяту Богородицю та передали нам це ніжне набоженство до Неї. У всіх літурґічних книгах нашого східнього обряду впродовж церковного року немає ні одного Богослуження, в якому християни східнього обряду не прославляли б Пречисту Діву Марію.

Не дивно, що християнський світ мав таке велике набоженство до Матери Божої, бо ж сам Божественний Спаситель поручив Її почитати, а навіть на горі Голготі, під хрестом передав Її нам за Матір. Вона кріпила віру Апостолів, як вони були застрашені й вливала сильну надію до їхніх сердець. До Матери Божої прибігали Отці Перших Вселенських Соборів. Вона додавала їм сили боротися проти єресей, які загрожували чистоті і одності св. Віри.

З прийняттям християнства на Україні, історія записала діла наших князів: св. Володимира Великого, Ярослава Мудрого, Ярослава Осьмимисла Галицького, Короля Данила, Святослава Ярославича та багатьох інших, які займалися не тільки державними справами, але також релігійним культом Матери Божої, будуючи в Її честь церкви та манастирі, чи то з вдячности за Її заступництво, чи на упрошення Її материнської опіки. Молебні, акафисти, вервиці, пісні в честь Матери Божої є зовнішнім виявом глибоких почувань і вдячности українського народу до Пресвятої Богородиці за Її материнське заступництво.

Безліч чудотворних ікон були і є дальшим доказом заступництва Матері Божої. Як колись, так сьогодні лунає в наших церквах молитовна пісня з українських грудей: „Під Твою милість прибігаємо, Богородице Діво, молитвами нашими в журбах не погорди, а від бід освободи нас, єдина чиста і благословенна." Як коли - будь наш нарід потребував особливішої опіки Матери Божої, то під цю пору, на рідних землях поза залізною заслоною, і на еміґрації, особливо в ЗДА. На рідних землях хвиля безбожного комунізму вдаряє в родинні огнища, які є основними клітинами суспільства і народу. Добрі родини становлять моральну силу цілого народу і рішають про його будучність. Безбожні вороги нашої Церкви і народу стараються за всяку ціну знищити Христову релігію в серцях наших родин, а особливо в молоді. Одинока надія залишилася тільки на поміч Божу, і ми віримо, що по хресній дорозі прийде славне воскресення. По бурях і хуртовинах знов засвітить ясне сонце Христової віри, за яку страждають Сини і Дочки нашої Церкви і нашого народу.

А як мається справа з релігійністю нашого суспільства і нашої молоді у вільному світі, особливо в ЗДА? Історія християнсько - католицької релігії — це історія боротьби між справедливістю і насильством, між правдою і брехнею, між людиною духовою і її пристрастями, між дочасністю і вічністю. Ми живемо в добі матеріяльного добробуту і поступу, а одночасно стоїмо над берегом духового і релігійного занепаду. Великі винаходи й осяги в науці і природничім знанні, багатьом людям затемнили зір на неоцінені скарби духової і моральної якости.

Відкриття електричної енерґії кинуло увесь світ, зокрема З'єдинені Держави на нові шляхи здобутків досі незнані людству.

Домашній комфорд зі всіма електричними апаратами, як кухні, холодільні, пральні, радіо, телевізори та іншими технічними дивами, підніс життьовий рівень дуже високо. Це саме можна сказати про медицину, яка продовжила туземне людське життя. Здавалося б, що все в порядку, одначе до правдивого щастя, навіть серед американського добробуту, ще далека дорога. Далека дорога тому, бо присвячується замало уваги духовним вартостям, яких ніяк не можна заступити дочасними вигодами. А віра, яка плекає ці вартості — тут не є загрожена насильним переслідуванням, як поза залізною заслоною.

В цих днях Великого Посту годиться нам перевірити стан нашого релігійного життя. Пророк Ілля, повернувши по трьох роках до свого краю, відізвався до народу: „Доки ще кульґатимете на оба боки? (Книга Царств 18:21). Ті пророчі слова треба б повторити в нинішніх часах до тих людей, що ще не зривають з Богом, але не позбуваються грішних привичок. Знають вони про Заповіді Божі і церковні, але не мають відваги жити після них, щоб не наразити себе на критику перед своїми приятелями і сусідами та не бути в їхніх очах девотами. Приходять ще до церкви деколи на Богослуження, але поза церквою ховаються зі своєю вірою, зі своїм обрядом і своєю народністю. Не мають відваги стати в обороні своєї віри, свого обряду, свого народу перед несовісними людьми, що деколи прилюдно критикують нашу Церкву і наш нарід. Що сказали би наші Браття і Сестри, які терплять за Віру і народ поза залізною заслоною. Напевно повторили б пророчі слова: „Доки ще кульґатимете на оба боки?". Будьмо повновартісними християнами, практикуючи хрестиянську релігію не лиш в церкві, але в дома, в праці, в товариствах й організаціях. Станьмо під хрестом разом з Пречистою та даймо гарний приклад для нашої молоді, яка дуже потребує нашої батьківської християнської опіки.

Сумний досвід вчить нас, а сухі статистичні дані стверджують, що багато недомагань є між молоддю. Чимало нашої молоді є позбавлена науки релігії, тому вони не учащають до наших церков, не моляться, не приступають до св. Тайн, а часто потапають у хвилях безвірства. Часто можна почути нарікання батьків, що теперішні школи не виховують дітей. Хоч би це було правдою, то нарікання батьки не усунуть від себе відповідальности за недогляд дітей. Не вистачає обмежувати свої батьківські обов'язки тільки до прохарчування й одіння своїх дітей, але треба батькам виховати дітей для Бога і народу.

Часто можна почути розумну думку серед американців, що повновартісними горожанами Америки є ті члени своєї суспільности, які міцно тримаються своєї віри, свого обряду та спільноти народу, з якого походять їх предки, що принесли до Америки свою культуру, традицію, збагачуючи нею культуру американського народу. Наша молодь виконувала і виконує обов'язки супроти прибраної батьківщини Америки, віддаючи навіть своє життя на полі боїв в обороні чести американських прапорів. Одночасно наша молодь повинна бути свідома свого походження, хто вона, яких батьків. Крім багатої і могутньої Америки, треба пам'ятати про поневолену, оґраблену і окривавлену Церкву і Український Нарід на рідних землях.

† АМВРОЗІЙ, Єпископ

Проф. д-р Н. Полонська-Василенко

СЕРГІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ ЄФРЕМОВ

(У 30-ліття процесу СВУ)

(2)

Таким чином з 1925 до 1929 року я була весь час зв'язана з С. О. Єфремовим науковою працею. За цей час я мала можливість спостерігати С. О. Єфремова як секретаря Відділу і як голову Комісії, мала можливість багато розмовляти з ним і оцінити його як високо обдаровану людину. Він не був обмежений своїм прямим фахом, вмів швидко схопити суть кожного наукового питання, зрозуміти його вагу. Він надавав великого значення історії заселення України, над якою я працювала. Він прекрасно знав історію XIX ст., культурно - революційних рухів, і один з перших, випереджаючи навіть наших істориків, твердо поставив проблему декабристського руху на Україні. Не стороннє „російське", чуже для України явище бачив у ньому Єфремов, а глибоко їдучий український революційний рух. Вплив Єфремова в цьому питанні відбився на книзі „Декабристи на Україні", яка вийшла під його редакцією в 1925 році.

Палкий український патріот, С. О. Єфремов був одним із симпатиків українського народництва, в найширшому, Шевченківському розумінні цього слова. Це найбільше відбилося в оцінці творчости та особи Шевченка. Але його широкий гуманізм і всеохоплюючий розум не дозволяли вузького і обмеженого упередження в оцінці людей та явищ. Широта наукового діяпазону, надзвичайна м'якість у підході до людей, виключали з національного світосприймання Сергія Олександровича шовінізм. Він більш за все любив Україну, українську літературу, культуру, але з пошаною ставився й до кращих зразків світової, в тому числі й російської культури.

Між іншим, він колись оповідав нам, як одного разу, заїхавши з доручення редакції до друкарні „Руского Богатства", де він писав на українську тематику, почув, що друкарі з захопленням цитують уривки з його останньої статті. Він спитав — чому це. Складачі його не знали і відповіли, що складають статтю „якогось Єфремова": до того ж добре пише він! Розповідаючи цей епізод, Єфремов казав, що тата оцінка петербурзьких складачів дала йому велику радість. З редактором „Русского Богатства" В. Короленком його зв'язала щира взаємна пошана та симпатія[2]). Єфремов відмічав, що в творах Короленка почувається українська душа: її ментальність, сама форма мислення зраджують українця, якою б мовою він ни писав, хоч завжди його дуже засуджував, що він писав лише по-російськи.

Як керівник комісій, як секретар Відділу — найбільш залюдненого тоді в Академії Єфремов виявляв властиві йому прикмети: на відміну від інших керівників, не мав ні фаворитів, ні спеціяльно протеґованих осіб. Ніколи ні від кого не чула я про вияви його особистих симпатій. Він був до всіх однаковий, рівний, і працю та відданість ставив на перше місце. В питаннях принципових і національних Єфремов був завжди твердий і категоричний.

Крім праці секретаря 1-го Відділу та голови Управи С. Єфремов керував катедрою Історії новітнього українського письменства, Комісією для видавання пам'яток новітнього письменства, Комісією для дослідів над історією громадських течій на Україні, Комісією для складання Біографічного словника, головував в Історично - Літературному Товаристві (зі звіту за 1927 рік[3]). Всі ці комісії друкували свої праці за редакцією С. О. Єфремова. Крім того ввесь час ішла велика праця над підготовою до друку багатотомового зібрання творів Т. Шевченка. За його редакцією вийшли два томи російсько-українського словника і низка збірників: „Декабристи на Україні", „Шевченко та його доба"; „Карпенко - Карий"; „Іван Франко"; „Нечуй Левицький"; „Панас Мирний"; „Страчене життя — А. Тесленко"; „О. Кониський" та ін. В неповному списку надрукованих співробітниками 1-го Відділу праць за 1926 рік зазначено, що Єфремов, крім всього іншого, надрукував 18 статтей[4]). Писав Сергій Олександрович чудово, і деякі його книжки, як, наприклад, „Нечуй - Левицький", читаються як поема в прозі.

Праця Єфремова не обмежувалась 1-им Відділом, я тільки тут більше спостерігала її, як співробітниця того Відділу. Він мав завжди багато праці в різних комісіях загальноакадемічних, і на засіданнях Спільного Зібрання завжди стояв на твердій принциповій позиції боронячи незалежність Академії.

Я пізно включилася в працю та життя ВУАН, в 1925 році. Тоді в цьому житті вже створилася нездорова атмосфера. Тоді вже діяли „Історичні установи" М. С. Грушевського, в окремому, розкішно відремонтованому чепурному будинку ч. 35 на вул. Короленка. Контраст між устаткуванням „установ" та комісій 1-го Відділу викликали недобрі відносини між співробітниками їх. Як секретар Відділу, Єфремов мав з цього приводу постійні гострі непорозуміння. Тяжко було встановити „модус вівенді" між Президією Відділу, до якого належали й академік М. С. Грушевський, і його комісії, що в той же час мали окремий бюджет і вели безпосередньо взаємини з харківським начальством. Єфремов був занадто безкомпромісовою, невгнутою постаттю, і йому тяжко було пристосуватися до ситуації.

Першим приводом для відкритого конфлікту став вихід у світ ч.ч. 1 - 2 журналу „Україна", що його видало Державне Видавництво за редакцією Грушевського. Оскільки „Україна' виходила як академічне видання, Кримський, як невідмінний секретар ВУАН, мав давати дозвіл на випуск. У той час він виїхав до Харкова і передав свої обов'язки Єфремову. Той, покладаючись на коректність Грушевського, не став перечитувати сторінку за сторінкою, як то робив Кримський, а „з довір'я" до редактора дав дозвіл: Коли книжка вийшла, то побачили, що в передмові Грушевського було написано, що до його приїзду Академія Наук не мала національно - свідомих діячів, і тільки тепер вона набуває українського характеру. Відповідальність за ці слова падала й на Єфремова, чий підпис „дозволяється" стояв на книжці. Цей прикрий епізод, який академіки сприйняли, як образу, зіпсував остаточно відносини між Єфремовим та Грушевським і викликав загрозу демісії Кримського і Єфремова.

[2]) Великий гуманіст. Передмова до творів В. Г. Короленка. Держвидав., 1923, ст. XXXVII—XXXVIII.

[3]) Звідомлення І. Відділу за 1927 р. „Записки Іст. Філ. Відд. 1928, кн. XIX, ст. 372—386.

[4]) Н. Полонська - Василенко, Укр. Академія Наук, т. І, ст. 138; т. ІІ. ст. 140—145.

Лев Яцкевич

РОЛЯ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТУ НА ЕМІҐРАЦІЇ

Кожна еміґрація має в собі щось із донкіхотства: задуми не в пропорції із засобами, замки, будовані на леді, ідеї, що не мають виглядів на здійснення, врешті — творення організацій і товариств на „старокрайовий" взір, без уваги на основну різницю, а саме на різницю ґрунту й духового клімату на батьківщині і на еміґрації. У висліді велика доза дорогої еміґраційної енерґії витрачується намарне, а великий запал одиниць спалюється, залишаючи в своїм попелі зародки зневіри в початому ділі.

Таких проблем є в нас дуже багато. Одна з них — збереження нашої молоді при українстві; друга — потреба координації української політичної думки; третя — успішна пропаґанда української справи і т. д. А насправді всі вони зводяться до одної найважливішої проблеми: пропаґанда української справи та українського імени у світі.

Одним з факторів такої пропаґанди є, без сумніву, український спорт, і саме беручи це за основну точку виходу, я хотів би кинути кілька думок і розглянути під тим аспектом ролю та шляхи українського спорту в Америці й Канаді.

Поважна частина "наших спортових діячів, речником яких є Союз Українських Американських Товариств, т. зв. СУСТА, — вважають, що основною ціллю українського спорту є виховання спортової молоді, побіч Пласту та СУМА, і через те пропаґандивний аспект в тій інтерпретації сходить автоматично на другий плян. У висліді такого розуміння спортової ідеї, в наших спортових клюбах немає місця для неукраїнських змаґунів та для успіхів за всяку ціну.

Під цією ідеєю може підписатися кожний українець, а одинокою її хибою є її короткотривалість. Бо, зробивши облік 10-літніх осягів нашого спорту, думаю, що не будемо далекі від правди, коли ствердимо поступове сповільнення росту всіх тих українських клюбів, що за мотто своєї діяльности поставили виховання молоді. Думаю, що серед нашої еміґрації немає нікого хто хотів би дискутувати про доцільність та важливість цієї ідеї.

Але з другого боку ми свідомі того, що українська дитина на еміґрації не вростає коренем у рідну землю і що її світогляд формує не лише клімат наших родин та товариств, але й непереможний вплив школи та оточення. І ми густо-часто не всилі вбити в дитині атракційности нового оточення примітивними та стереотипними методами виховання. Дитина в новім атракційнім довкіллю, чи нам це подобається, чи ні, уподібнює свої смаки та сферу заінтересування до американських чи канадійських дітей і їх психологічне піднебіння перестає реаґувати на статичні форми пропаґанди українства, чи то у вигляді книжок, дитячих журналів, чи імпрез. Українську дитину, виховану в американському чи канадійському оточенні, не всилі захопити оповідання про бузька і зайчика кучерявого чи навіть козака на коні з 50-фунтовою шаблюкою.

В добі атомової енерґії та ґрандіозного технологічного поступу, що змінює ціле життя коміть-головою, не можемо дивуватися, що серцю нашої молоді є ближчий супермен, який з швидкістю світла летить з Венери на Марса, як український козак, що гарцює по степу та кличе „Пугу". Це є протиставлення статики модерній динаміці.

Вертаючись тепер до українського спорту, мусимо собі також здати справу з того, що тільки динамічний український клюб буде атракційний для нашої молоді, цебто такий клюб, що має успіхи. Самим тільки біганням по спортовому майдані та співанням пісень під проводом наших виховників ми не притягнемо нашої молоді до спорту та її не виховаємо.

Український клюб, що має успіхи, є не тільки атракційним для нашої молоді, але й робить він неоцінену пропаґанду нашому імені, дістається на сторінки американської та канадійської преси, що імпонує нашій молоді, і є дальшим засобом її притягнення та задержання в лавках українського спорту.

Більшість спортових клюбів виявляють свою діяльність в копаному м'ячі. Щоб мати успіх в такому клюбі, він мусить мати добрий склад змаґунів. Практика показала, що для того, щоб скласти добру одинадцятку в даній місцевості, вона мусить мати приблизно 10,000 населення і всі хлопці мусять грати футбол. Таких обставин у нас жадна місцевість в Америці, ні в Канаді не має, і тому жадний український клюб не може скласти доброї одинадцятки з самих лише українських змаґунів.

Кожний український клюб, маючи одну репрезентаційну одинадцятку, зложену частинно навіть з не-українських змаґунів, не втрачає, на мою думку, зовсім українського характеру і має змогу згуртувати при ній декілька команд українського спортового нарибку, чим може поступово українізувати свою репрезентаційну одинадцятку.

Другою важливою справою є фінанси. 100-відсоткова українська, але слаба дружина, не матиме ніколи багато публіки та великих партнерів до гри і через це завжди кульгатиме фінансово. Великі змагання, з великим противником та великою участю публіки дають Т-ву великі прибутки, дістаються на сторінки світової преси і роблять цим велику пропаґанду українському імені.

Уявімо собі, наприклад, що ми висилаємо нашу репрезентативну команду в турне по світі. Я переконаний, що на їх дорогу не треба буде переводити збірок і що вона не приїде назад з дефіцитом. Тому не мусимо бути принциповими донкіхотами і вживати списа тоді, коли інші вживають скорострілів. Слід пам'ятати, що протягом 700 років українці своїми руками будували чужі культури і робили пропаґанду чужим народам, тому, думаю, не буде великого гріха, коли кілька чужих змаґунів зроблять пропаґанду українському народові.

Очевидна річ, що ідеально було б поєднати в спорті пропаґанду з вихованням, але це треба робити поступово і дуже обережно. Життя вимагає часом піти на компроміс, і на такий компроміс радше треба піти, як для принципу умертвити українське спортове життя.

ҐОЛДФАЙН ОСКАРЖЕНИЙ В ТОМУ, ЩО НЕ ПЛАТИВ ПОДАТКІВ ВІД $790,000

Бостон, Массачусетс. — Федеральний суд оскаржує промисловця Бернарда Ґолдфайна в тому, що не платив податків від $790,000. Ґолдфайн відомий із того, що в 1958 році давав подарунки головному дорадникові президента Айзенгавера Шермановi Адамсові, внаслідок чого Адамс зрезиґнував зі свого становища. Ці зловживання сталися в роках 1953 до 1957. Одночасно оскаржена є секретарка Ґолдфайна панна Мілдред Пейперман за те, що не зголосила до податкового уряду своїх прибутків в сумі $25,529. Минулого року Ґолдфайн був засуджений до тримісячного ув'язнення за образу суду, бо він не послухав наказу і не предложив судові податкових документів. Ґолдфайн зголосив апеляцію проти цього присуду. Також минулого року Ґолдфайн дістав був однорічну кару тюрми з припиненням виконання кари за образу Конґресу, де він не хотів відповідати на запити конґресової комісії в справі відношення до Шермана Адамса.

Свято Державности і Соборности в Геммонді, Індіяна

Заходом місцевого Відділу УККА та при співпраці Українознавчої Школи при укр. католицькій церкві св. Йосафата і укр. правосл. церкви св. Михаїла та при запрошених мистецьких силах осередку СУМА південь, Шикаґо і Укр. Дому, в Ґері і всіх громадян з успіхом переведено і відсвятковано пропам'ятні дати 22 Січня 1918 р. — проголошення Державної Самостійности Української Народної Республіки, і 22-го Січня 1919 р. — день проголошення акту об'єднання всіх земель України в одну Соборну Українську Державу.

Свято відзначено 31 січня 1960 р., о год 4-ій по пол., в Українській залі св. Михаїла.

Свято відкрив в присутності 200 осіб голова Відділу УККА С. Пилипчак при симфонічній сцені Відд. Юного СУМА ім. „Крути" південь, Шикаґо, і молодіжи при Укр. Домі в Ґері і Геммонд в одностроях. Привітав всіх присутніх й з'ясував ціль свята — як невмирущу ідею вільного державного життя, за що боролись і вмирали і смертю увінчали історичні роки — 1918 і 1919 22-им Січнем. С. Пилипчак дав заклик до злуки всіх Українських Земель, зараз виходили члени Юного СУМА на сцену зі щитами від чотирьох Українських Земель. Вдруге залунав знак і проголошено акт об'єднання всіх земель в одну Соборну Українську Державу. Інструментальна Оркестра укр. прав. церкви відограла американський гимн в супроводі соля — М. Долошицького — під пров. о. П. Дармоця. Український гимн відспівано всею публікою в супроводі жіночого хору — осередку СУМА південь, Шикаґо під пров. М. Галан.

П. В. Шуя представив і привітав литовську делеґацію від округи і міста Іст Шикаґо, котра зложила привіт громаді і всій Україні.

Святочні зворушливі промови виголосили в українській мові п. В. Шуя, а в англійській запрошений гість п. д-р М. Головатий з Ґері.

В мистецькій частині свята виступив вище згаданий хор під пров. М. Галан в супровіді піяна Л. Вілкін і відспівав кілька народних пісень: „Ми вернемось", „Зірвалась хуртовина", „Заплакали карі очі", і в'язанку стрілецьких пісень, за що публіка нагородила рясними оплесками.

Деклямації віддеклямували з чуттям „Свято злуки укр. земель" — О. Залуцький, гуртову деклямацію — „Ми є діти України" — учні української школи Геммонд, і учень В. Возняк — „Я малий козак", так само учень укр школи в Ґері О. Бровар віддеклямував — „Живи Україно".

На переміну в програмі обмінювалися танцювальні групи Відд. Юного СУМА ім. „Крут" під пров. п. Еґліцького, група при Укр. Домі в Ґері, Інд. уклад В. Авраменка під пров. п. Софіяка, і танцювальна група при укр. прав. церкві в Геммонд під проводом М. Долошицького, які відтанцювали ряд українських танців. Публіка зі сльозами в очах рясними оплесками дякувала за танки.

На кінець Інструм. Оркестра відограла „Прекрасна Америка".

Свято закінчено піснею всією публікою „Не пора, не пора" в супроводі хору СУМА, а п. С. Пилипчак зложив сердечну подяку від Відділу УККА всім співучасникам свята, гостям і проводові укр. прав. церкви за залю.

Дохід з добровільних датків всеціло призначений на залишенців - братів в Европі.

М. Возняк

Нова Кредитова Кооператива в Трентоні

Трентон, Н. Дж. (юко) — 6-го березня відбулися тут Основуючі Загальні Збори 13-тої з черги на терені ЗДА Української Кредитової Кооперативи „Самопоміч". Американські кредитові організації репрезентували Джан А. Куррен — асистент директора Амер. Кредитової Ліґи та представник Амер. Кредитової Юнії — екзамінатор Вільям Ф. Дорес. Централю ОУА „Самопоміч" в Ню Йорку заступав член Головної Управи проф. Михайло Лисогір, СУК — дир. Андрій Бук — керівник Кредитівки в Джерзі Ситі та в Пассейку. Саме завдяки дир. А. Букові, Відділ „Самопоміч" в Трентоні одержав в короткому часі чартер на заснування Кредитівки, і йому належиться за це публічне признання та подяка громади Трентону. Відділ УККА заступав голова мґр. Іван Костюк, що вітав американських і українських гостей та висловлював подяку усім тим, що причинилися до заснування Кредитової Кредитової Кооперативи. Зборами проводив голова Відділу „Самопоміч" інж. Адам Мицик а координатором був дир. Андрій Бук, що виголосив також доповідь про значення і вагу кредитових кооператив для нашої спільноти у вільному світі. Секретарював мґр. Євген Гец. Ролю перекладачів сповняли інж. Мирослав Чаповський і мґр. Ярослав Лабка.

На Основучі Збори з'явилося 60 повноправних членів Відділу „Самопоміч" з генералом Павлом Шандруком і о. Йосипом Атаманюком, душпастирем парафії св. Йосафата на чолі. На предложення Номінаційної Комісії Загальні Збори обрали управу Кредитівки в складі: генерал Павло Шандрук — президент, інж. Адам Мицик — менаджер-скарбник, мґр. Євген Гец, інж. Мирослав Чаповський і п. Зенон Федорович — члени Ради Директорів. До Кредитової Комісії згідно зі статутом обрано: мґр. Ярослава Лабку, Михайла Шевцева і Григора Глушка. На членів Контр. Комісії намічено мґра Івана Костюка, інж. Андрія Дерев'яника, д-ра Зенона Городиського і п. Івана Галика.

Після закінчення Основуючих Зборів — в приявності американських представників кредитово - юнійної влади відбулося перше конституююче засідання Управи Кооперативи, яка приступає до діяльности з закладовим капіталом в $20,000.

Заснуванням Кредитової Кооперативи „Самопоміч" увінчалися довгі старання декількох громадян, що поставили собі за ціль внести у громадську роботу конструктивні засади, позбавлені всякого партійного партикуляризму. Новозаснованій Кредитовій Кооперативі та її керівним органам слід побажати якнайкращого розвитку.

Вистава „Білосніжки" та дитячий масковий баль в Джерзі Ситі, Н. Дж.

28-го лютого ц. р. в залі УНДому в Джерзі Ситі місцевий Кіш Пластунок влаштував гарну та цінну для нашої дітвори імпрезу. Нею була постановка „Білосніжки", опрацьованої проф. Володимиром Радзикевичем та вдала дитяча маскова забава. Понад 60 дітей різного віку та вдвічі стільки дорослих — батьків приглядалися з цікавістю добре підготовленій дитячій драмі, де головні ролі грали пластунки С. Квасниця — Королева Гострогнівa, Л. Підгорецька — Білосніжка, О. Драган — Доброяр, та М. Одуляк — Королевич Славодар. Їхні строї, як теж строї карликів, були приготовані зі смаком і похвала за них і працю над ними належиться в першу черґу пл. сен. Олі Колодій та ст. пл. Христині Квасниці, як теж п. Харченко за стрій „Білосніжки". Гарні декорації до тих сценок, що ним із захопленням приглядалася дітвора, виготовила ст. пл. Богданка Блаженко.

Після вистави „Білосніжки" вся дітвора почала забаву маршем під проводом „Білосніжки" та Королевича Славодара і радощам та втіхам малят не було кінця. Хоч всі вони скоріше чи пізніше потомилися, все ж таки танки дітей та інші забави скінчилися щойно тоді, коли матері могли переконати дітей, що вже замітають залю. Смачний буфет був під зарядом п. п. Наталки Титли, Е. Дзядів, Е. Харченко і О. Квасниці. З товару в буфеті майже нічого не залишилося за виїмком яблук, які мали злу рекляму у фабулі, де зла королева хотіла отруїти яблуком „Білосніжку". Признання належиться невтомному станичному Джерзі Сиіті п. Юрієві (Цюсі) Ференцевичеві, який був готовий кожному і на кожному місці з поміччю та порадою і велику частину праці у підготовці та влаштуванні цього свята взяв на себе.

Б. С.

Концерт-дебют Доріяна Рудницького

Доволі велике число українських музик - концертантів збільшиться на нову одиницю і то в групі так рідких у нас струнних інструментів, коли в п'ятницю, 18-го ц. м., в Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку, а в неділю, 20-го ц. м. в Пластовій Залі в Филаделфії, год. 4-та по пол. виступить з своїм першим концертом п'ятнадцятилітній віольончеліст Доріян Рудницький. Це молодший брат пяніста - віртуоза Романа й син пари передових українських артистів - музик, композитора - дириґента д-ра Антона Рудницького і його дружини Марії Сокіл, оперової співачки.

Доріян Рудницький, учень 10 кляси публічної школи в Томс Ривер, Ню Джерзі, вчиться на віольончелі від 7 р. життя у Филаделфійській Музичній Консерваторії у Ельси Гілгер - Езерман, першої віольончелістки Филаделфійської Оркестри. Від ряду літ він грає в оркестрі Консерваторії, Українській Фільгармонійній Оркестрі і є він теж у ційже Консерваторії студентом найвищого курсу фортепіяну в клясі свого батька.

В програмі свого першого концерту Доріян Рудницький виконає з своїм батьком, Антоном Рудницьким при фортепіяні, — Сонату Еклес-а, першу частину концерту Лялльо, Бруха „Коль Нідрей", Сен-Саенс „а" Алеґро Апасіонато", Шумана „Три фантастичні п'єси", А. Рудницького „Канцону", Кленґеля „Андантe" і Попера „Мазурку".

Цю рідку в нас подію: концертовий дебют нового, молодого віртуоза треба щиро повітати й всеціло підтримати численною участю на згаданих концертах у Ню Йорку і Филаделфії. Це найкращий спосіб і доказ зрозуміння ваги зростання нових українських музичних, мистецьких сил.

М. Н.

● Д-р Мирослав Прокіп буде доповідачем на найближчому дискусійному вечорі у п'ятницю 18 березня ц. р., в Українському Інституті при 79 вул. і 5-й Евню. Тема доповіді: „Питання єдности українських політичних акцій на еміґрації". Вступ для членів і запрошених гостей. Початок о год. 7 веч.

ПОДЯКА

З Волі Всевишнього
відійшов від нас у Вічність, 4-го лютого 1960 р.
НАШ ДОРОГИЙ ВУЙКО,

о. Петро ПОНЯТИШИН

Похорони відбулися 8-го лютого 1960 р., з новсі церкви св. Йосифа в Шикаґо.

Оцим складаємо сердечну подяку Преосв. Кир Йосифові та всім Всечесним Отцям, що своєю участю в Парастасах, Службі Божій та гарних змістовних проповідях, віддали останній поклін Покійному.

Зокрема дякуємо щиро о. Н. Шарому за щире заопікування Похоронами.

Складаємо сердечну подяку всім Представникам Українського Народного Союзу та Представникам інших Організацій за їх участь в Похоронах та їхні гарні промови.

Щире Спасибіг всім Організаціям церкви св. Йосифа за їх труд та численну участь на Парастасах та Похоронах.

За гарний спів, що так причинився до звеличання Похоронних обрядів, складаємо щиру подяку п. Позняковi та членам хору церкви св. Йосифа. Складаємо щиру подяку Всім, що зложили пожертви на Служби Божі за душу Покійного. Дякуємо Тим, що виявили нам усні і письмові співчуття та слова потіхи в цих важких хвилинах.

Власникові похоронного заведення п. Музиці дуже дякуємо за вміле і совісне переведення Похорону і за щире відношення до нас в тих днях великого горя.

З глибини душі дякуємо всім нашим Приятелям і Знайомим, що прийшли помолитися на Парастас і Тим, що взяли участь в Похороні та відпровадили Покійного на вічний спочинок.

У всіх зустріли ми багато доброї пам'яті та пошани для нашого Незабутнього Вуйка та признань великих прикмет Його шляхетної душі і щирого жалю за Ним.

Нехай Милосердний Господь винагородить Усіх сторицею.

Д-Р МИХАЙЛО НАБОЛОТНИЙ з РОДИНОЮ

ПОДЯКА

У вівторок, 1-го березня 1960 р.
несподівано відійшов від нас у Вічність,
Мій Найдорожчий і Незабутній
МУЖ,

бл. п. Юліян ГЛУЩЕВСЬКИЙ

Цією дорогою складаю найглибшу подяку всім Високопреподобним Отцям Духовним за відправу Богослуження і Панахид в похоронному заведенні, в церкві та над могилою мого Дорогого Мужа. Складаю щиру подяку о. М. Кушнірикові, пароховi церкви св. Михаїла, за теплі і зворушливі слова прощання з Покійним в церкві; о. д-рові М. Залеському висловлюю глибоку вдячність за всі турботи і заходи, пов'язані з відправами, що ними він керував від самого початку до кінця; оо. М. Колвинківському, М. Маркову, І. Гаврилюкові, В. Сірому та М. Гаврилюкові за сослуження в Богослуженні та Панахидах.

Всім співакам та дириґенторі п. В. Бриняєвському складаю окрему подяку за звеличання своєю участю в похоронних відправах.

Сердечно дякую всім Приятелям і Знайомим, що так численно взяли участь в Панахидах, Богослуженні та в супроводі Покійного на вічний спочинок. Рівнож висловлюю щиру подяку пп.: Захарчукові, М. Грабові та М. Андрухову за прощальні, зворушливі надмогильні промови.

Дякую П-ву Цапам та п. М. Лосунові за допомогу і клопотання у зв'язку з смертю мого Чоловіка.

Рівнож дякую всім численним Приятелям, Знайомим та Організаціям за надіслані вінки і кошики квітів та за вислови співчуття в хвилину мого великого горя і смутку.

Нехай Всевишній Господь всіх Вас нагородить своєю ласкою.

У великому смутку:

АННА ГЛУЩЕВСЬКА — дружина
МАРІЯН ЛАЗОРЕК — сестрінок
ОРЕСТ ГРЕНЯК — співробітник

†

З великим сумом повідомляємо,
що 8-го березня 1960 р. відійшов на вічний спокій
наш Шановний Громадянин
і Герой наших Визвольних Змагань, член 345 Відділу Українського Народного Союзу,

генерал - хорунжий
КОСТЬ СМОВСЬКИЙ

Складаємо щире співчуття Шановній Пані Дружині Покійного і Його Родині, а також висловлюємо наше співчуття Союзові Українських Ветеранів за болючу втрату їх Голови.

УПРАВА 345 ВІДДІЛУ УНСОЮЗУ
в МІННЕАПОЛІСІ

†

З глибоким смутком повідомляємо,
що дня 8-го березня 1960 року,
на 66-му році життя, після тяжкої недуги,
відійшов у Вічність
Наш Найдорожчий
БАТЬКО, МУЖ та ДІДУСЬ,

бл. п. Константин
СМОВСЬКИЙ

Похорон відбувся в суботу, 12-го березня 1960 року, в год. 9:00 рано в Українській Православній Церкві Св. Юрія Переможця в Міннеаполісі.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ.

В тяжкому смутку:
ДРУЖИНА, ДІТИ, ЗЯТІ і ВНУКИ

†

З глибоким жалем
ділимося сумною вісткою, що з Волі Всевишнього,
дня 8-го березня 1960 року,
відійшов від нас у Вічність,

ген.-хор. Кость СМОВСЬКИЙ

видатний учасник Визвольних Змагань,
глибоко-думний Патріот і шляхотна Людина.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ.

УПРАВА МІННЕАПОЛІСЬКОГО
ВІДДІЛУ УККА

†

З великим смутком повідомляємо,
що дня 3-го березня 1960 р. в Мюнхені,
по важкій і довгій недузі,
помер Наш Найдорожчий
МУЖ, БРАТ, БАТЬКО, ДІДУНЬО
і ВУЙКО,

сл. п. Михайло
ТЕРЛЕЦЬКИЙ

проживши 70 років.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

У великому смутку:
ДРУЖИНА
СЕСТРА з РОДИНОЮ
ДІТИ з РОДИНАМИ

†

В глибокому смутку повідомляю,
що дня 8-го березня 1960 року
упокоїлась в Бозі,
ДРУЖИНА і МАМА,

бл. п. Ольга КОРОЛИШИН
(з дому Демчук)

на 36-му році життя.
Покійна народилась в селі Ворончин, на Волині.

Горем прибиті:
Муж — ЯРОСЛАВ
донька — ЛЮБА
брат і братова та Родина в Україні

В СПРАВІ Д-ра ФІНЧА ВІДБУДЕТЬСЯ НОВА РОЗПРАВА

Лос Анджелес, Каліфорнія: — Суд присяжних після 8 днів розправи в дні 12-го березня заявив, що не можна вирішити справи д-ра Бернарда Фінча і його любки панни Керол Трігофф, які є оскаржені в убивстві жінки д-ра Фінча Барбари Джейн Фінч. Суддя Волтер Івенс заявив, що внаслідок того, що суд присяжних зайшов у сліпий куток і не може вирішити цієї справи, то в справі вбивства пані Фінч мусить відбутися нова розправа, а покищо підсудні мусітимуть перебувати в тюрмі.

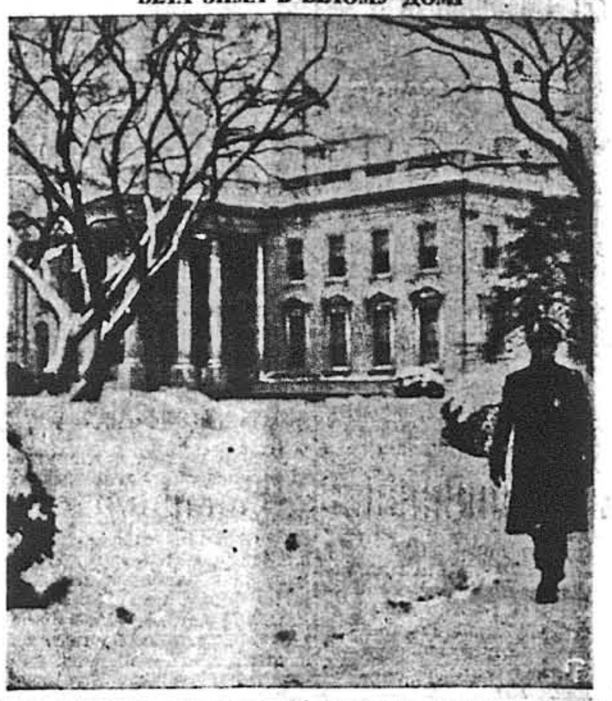
Короткі Вістки

● **В Агадірі**, північно-африканському порті, де кругло 12,000 осіб згинуло від землетрусу, що тривав 12 секунд по півночі 29 лютого ц. р., ще десять днів згодом добуто з-під руїн 10 живих мешканців. В останніх днях дощі збільшили нужду кочуючих під голим небом бездомних жертв.

● **Стейтовий Сенат** в Олбані, Н. Й., одноголосно ухвалив законопроєкт, щоб заробітків неповноправних дітей не вписувати до прибутків батьків, як це треба б робити, згідно з теперішнім законом в Нюйоркському стейті.

СУСПЕНЗА — ЦЕ ШІСТРЯК, ЯКИЙ ТОЧИТЬ ОРГАНІЗМ УНСОЮЗУ Й СПИНЯЄ ЙОГО РОЗВИТОК! — ПОЗБУДЬМОСЯ Й НАЗАВЖДИ В ЦЕЙ ЮВІЛЕЙНИЙ РІК, А УНСОЮЗ СКОРО ОСЯГНЕ СТО ТИСЯЧ ЧЛЕНІВ! ЧИ Є ЩЕ У ВАШІЙ ГРОМАДІ УКРАЇНЦІ - НЕЧЛЕНИ УНСОЮЗУ? — НЕГАЙНО ПОДБАЙТЕ, ЩОБ ВОНИ СТАЛИ ЮВІЛЕЙНИМИ ЧЛЕНАМИ БАТЬКА СОЮЗУ!

БІЛА ЗИМА В БІЛОМУ ДОМІ

Після останньої, вже четвертої із черги сніговії у Вашингтоні, глибокий сніг вкрив усе подвір'я і сад Білого Дому.

У ПАРИЖІ: „ВІДЧИНЯЙТЕ! ПОЛІЦІЯ...“

(Закінчення зі стор. 1-шої)

несподівано мають три тижні безплатного побуту на Острові Краси. То чого ще хочете? take it easy—і посміхніться!"

Але — каже п. Макень — вся історія виглядає інакше. „О шостій годині ранку, в багатьох будинках Парижу задзвеніли настирливі дзвінки. Тисячі людей нагло прокинулись в каскадах прикрих спогадів.

— „Відчиняйте! Поліція!...

„Подумайте над почуваннями політичного емігранта, що є у нас гостем... Всі вони вважали себе безпечними у нас, адже вже забулася ганьба видачі урядом Петена еспанських емігрантів. Вони живуть на чужині у висліді завзятої боротьби, в якій вони врятували лише життя...

„Я бачив забагато на дорогах Австрії тих втікачів, що крізь сніги тікали з Мадярщини, в якій російські танки ‚привертали порядок' гарматами, — щоб так швидко втратити право свідчити проти насилля.

— Відчиняйте! Поліція!...

„Цим разом — це французька поліція... Щоб у вільній країні арештувати людину, треба її бодай уявити собі винною. В чому винні ці люди? Вони винні в тому, що гаряче хочуть свободи для себе і своїх країн..."

Далі П. Макень описує сцени на збірних пунктах і ці сцени називає „дурними і понижуючими", бож як назвати факт, що на одному збірному пункті протримано людей стоячи 6 годин. А між арештованими були люди літні й слабосильні. І П. Макень кінчає:

„На рішучу вимогу Москви, щоб придобритись совєтській політичній поліції сьогодні забирають на світанку республіканців різних національностей, що їх визнано „ворогами народу". Чого ще треба, щоб з усією певністю говорити про змову тоталітаризмів?"

Німці не можуть похвалитися нічим подібним. Але й французам хвалитися нічого. Чи та коекзистенція буде, чи ні, але від самої появи Хрущова затримується життя еміграції, перестають виходити часописи, люди, що голосять ідеї свободи — опиняються під арештом. Якщо так має виглядати коекзистенція і „відпруження", не зважаючи на те, що Хрущов твердо заповідає: ніяких ідеологічних поступок! — то діло з західніми ідеями й їх атракційністю справді погане.

Голоси преси роблять Франції честь, але не роблять політики. І тут велика небезпека для вільного світу.

О. Д-вич

Генеральний прокуратор — за втручання федеральних судів у справах шкільної десеґреґації

Вашинґтон. — Генеральний прокуратор ЗДА Вільям П. Роджерс звернувся до Палати Репрезентантів з вимогою задержати в силі ту частину законопроєкту про громадянські права, в якій говориться про інґеренцію федеральних судів у справах расової десеґреґації в школах. В цій частині передбачені судові кари за стосування сили або погроз проти розпорядків і наказів федерального уряду і судів у справі здійснення десеґреґації в школах. Згадана секція законопроєкту була скреслена із сенатського законопроєкту про громадянські права в п'ятницю минулого тижня більшістю 49 голосів проти 35. У своєму листі до Палати Репрезентантів, адресованому на руки головного речника справи законопроєкту про громадянські права конґресмена Вільяма МекКаллока, генеральний прокуратор Роджерс вимагає задержання скресленої Сенатом постанови у палатному законопроєкті, обґрунтовуючи цю постанову конечністю втручання федеральних судів у справах шкільної десеґреґації, як теж і конечністю законодатної підтримки для цього втручання. Після закінчення загальної дебати над законопроєктом про громадянські права, яка відбувається вже кілька днів, і яка мала б закінчитися в понеділок 14 березня, Палата Репрезентантів перейде до голосування над законопроєктом й окремими поправками і тому теж уряд робить усі заходи, щоб цей законопроєкт був схвалений в бажаному для нього напрямку.

Кубинські робітники не вірять в саботаж на кораблі з амуніцією

Вашингтон. — Кубинські портові робітники на своїх зборах в Гавані ще 8-го березня висловили сумніви, чи вибух амуніції на французькому кораблі в дні 3-го березня був спричинений саботажем, як це твердить кубинський премєр Фідель Кастро, який оскаржує уряд ЗДА у спричиненні цієї експльозії. Подробиці з цих зборів дісталися тепер до Вашингтону, із них виходить, що на кораблі „Ля Кубр" не дбали про безпеку, бо не шукали в портових робітників за сірниками, а деякі робітники таки курили на кораблі. Прем'єр Кастро в похоронній промові твердив, що була ревізя в портових робітників за сірниками і цигарками, і що це були досвідчені робітники при вивантажуванні зброї, але тепер виходить і дебати робітників, що було інакше, і що катастрофу могли спричинити самі робітники своєю неувагою.

Ізраїль готов помагати Єгиптові в його мирній розбудові

Вашингтон. — Ізраїльський прем'єр Давід Бен Ґуріон заявив на Комісії для закордонних взаємин в американському Сенаті, що Ізраїль готов приєднатись до тих західніх держав, які давали б допомогу З'єдиненій Арабській Республіці для поправи її економічного стану, культурного і здоровного. За єдину передумову ставив Бен Ґуріон зміну політики названої Республіки в тому напрямку, щоб вона „наставила свою енерґію на позитивні цілі, а не на неґативні, на приготовлювання війни та здобуття влади над іншими країнами". Бен Ґуріон розмовляв з американськими сенаторами впродовж 45-х хвилин. Мир на Середньому Сході — твердив Бен Ґуріон — означає розв'язання проблем палестинських втікачів, розподілу тамошніх вод та господарське піднесення всіх тамошніх країн, однаково Ізраїлю, як арабських країн. 73-річний ізраїльський прем'єр пригадував, що колись Середній Схід був колискою світової цивілізації. Він вказував на нездорові відносини на Середньому Сході, де не тільки всі арабські країни принципово не хочуть визнати існування Ізраїлю і підписати з ним мировий договір, але й у своєму нутрі страшенне розсварені.

Замість школи комуністичного вишколу — дитяча оселя

(єдо) Свого часу „Свобода" повідомляла про відкриття в місцевості „Талляр де Пачеко" під Буенос Айресом інтернаціональної школи комуністичного вишколу, що містилася в розкішній віллі, чи як тут кажуть „кінті", в приміщенні з 30 кімнатами, великою залею для викладів, з пілетою (водоймищем) для купелів в парку, та іншими приналежностями модерного комфорту. Тут висланники комуністичних партій Латинської Америки вишколювалися на пропаґаторів комуністичної ідеології та вчилися тактики й стратегії підривних акцій для підготови соціяльної революції. Коли арґентинська поліція зліквідувала цю конспіративну школу, власник вілли, що винаймаючи її, не мав ніякого поняття про те, в якій цілі її будуть вживати, розірвав контракт, і, щоб не мати з тим більше клопотів, вирішив її продати.

І таким чином вона зробилася власністю д-ра Вас. Іваницького, заступника голови Української Центральної Репрезентації в Арґентині, який вміє єднати свої комерційні та промислові інтереси і здобутки з енерґійною акцією на користь української національної справи. В Арґентині, як і в інших країнах українського еміграційного розселення, одна з найболючіших справ — це справа нашого доросту. Процесові винародовлення та асиміляції протиставляються організації Пласту, СУМУ й „Рідної Школи". Але їхній вплив, — особливо „Рідних Шкіл", що в них тільки раз на тиждень відбувається кількагодинне навчання української мови, надто обмежений і надто паралізується оточенням та байдужністю надто зайнятих заробітною працею батьків. Велику ролю тут відограють дитячі оселі, в яких діти, перебуваючи довший час всі разом в одній великій українській родині, не тільки примушені ввесь час говорити і думати по українськи, але й зближуються між собою, здобуваючи собі приятелів - земляків на все життя. На жаль, української оселі в Арґентині досі не було. Були, правда, спроби оо. Василіян створити оселю в приморській місцевості „Іль Пунто д'Індія", але умовини життя там виявилися неприДатними, і ця ініціятива не мала успіху.

Тепер справа набрала іншого характеру. Д-р В. Іваницький віддав свою новокуплену „кінту", назвавши її „Підлютим", на згадку про Підлюте в Галичині, під дитячу оселю в літніх місяцях. З 1-го лютого почався в ній Пластовий Табор із 58 пластунами і пластунками. Частина старших пластунів виїхала в екскурсію до провінції Місіонес, для нав'язання зв'язків з тамтешнім численним українським населенням. Є в оселі Табор „Рідної Школи" із 39 дітьми. Приплив дітей „Рідної Школи" продовжується. Пластовий табір знаходиться під зарядом пластової старшини на чолі з панею мґр. Кльос, а діти „Рідної Школи" провадять реґулярне вчення та відповідні спортові вправи під наглядом пань Біґунової і Середякової та інших пань, що мають у таборі свої діти. Що неділі о. В. Зінько ЧВВ править в оселі Службу Божу. Таборування, з відповідним навчанням та вправами має тривати до кінця березня.

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. Дж. — Т-во „Клюб Поступовий", Відд. 70, повідомляє, що Місячні Збори відбудуться в середу, 16-го березня 1960 р., в год. 7-ій веч., в УНДомі — 96 Fleet St. Просимо також привести зі собою нових кандидатів на членів УН-Союзу. — І. Пацуляк, предс.; П. Костик, секр.

АСТОРІЯ, Л. Ай. — Б-во св. о. Миколая, Відд. 5, повідомляє, що Чвертьрічні Збори відбудуться в суботу, 19-го березня 1960 р., в церковній залі, в год. 7:00 веч. Просимо всіх членів прибути. Пригадується також довгуючим членам, щоб вирівняли свої залеглі вкладки на час, бо Відділ має вислати всі вкладки найдалі до 25-го кожного місяця. — Управа.

Посмертні Згадки

Іван ПОПАЦЯ, — довголітній член Б-ва св. Василія, Відд. 168 УНСоюзу в Перт Амбою, Н. Дж., помер дня 15-го лютого 1960 р., на 80-му році життя, по довгій і тяжкій недузі. Покійний походив із с. Черче, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишив у смутку сина Василя, невістку Анну та сестри: Катерину, Агафію і Марію — усі живуть в Америці. Покійний був тихої вдачі та був найстаршим членом згаданого Б-ва. Похорон відбувся 19-го лютого 1960 р., при участі Родини, Знайомих та Членів Б-ва до української кат. церкви Успення Пресвятої Богородиці, а по відправі Богослуження, відпроваджено Покійного на парафіяльний цвинтар в Вудбрідж, Н. Дж. — Вічна Йому Пам'ять!

Гр. Бабин, секр.

Анастасія ПАСТЕРНАК, членкиня С-ва Рожд. Пресв. Богородиці, Відд. 86 УНСоюзу в Рочестері, Н. Й., померла 5-го лютого 1960 р., на 70-му році життя. Покійна походила із с. Верхня, Зах. Україна. Полишила у смутку доньку Марію, замужну, сина Івана і невістку, 2 внуків та 1 брата в краю. Покійна померла у ст. Каліфорнії, але тіло спроваджено до Рочестеру, де і відбувся похорон в дні 10-го лютого ц. р. з пох. заведення до українсько кат. церкви св. Йосафата. Похорон відправив о. парох Волянський і о. Левкевич, при участі Родини, Своякія, Приятелів та Членів С-ва. Покійну поховано на цвинтарі Holy Sepulchre Cemetery. — В. Й П.!

С. Гупька, секр.

Зміна адреси

До Адміністрації „СВОБОДИ"
81-83 Grand Street
(P. O. Box 346)
JERSEY CITY, N. J.

Долучаю 10 центів — прошу змінити мою адресу.

Моя СТАРА адреса була:
ЧИСЛО ВІДДІЛУ (якщо член УНС) ______
Ім'я і прізвище ______
Адреса ______
______

Моя НОВА адреса така:
Ім'я і прізвище ______
Адреса ______
Адреса ______

ТАРЗАН, ч. 4420. Доля вміщується.

Тарзан знову приплив до берега, де його привітали з тріюмфом озерні люди за вбиття Крака.

Але він їм відповів пригнічено. — Вашим ворогом був Кросс, а він саме тепер втікає...

— Але йому ще не вдалося втекти, — вигукнув нагло один із людей. — Дивіться!